

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Apare în fiecare Duminecă

Lupta noastră.

Nu este Român, care se nu-și aducă aminte cu mare plăcere și bucurie despre însuflețirea, mișcările și luptele Românilor din Ardeal și Ungaria, în vremea de prin anii 1890 până la 1895.

În acest restimp s'au făcut cele mai însemnate fapte și lucrări naționale, precum întărirea organizației noastre, pretinderea drepturilor naționale și proteste împotriva încălcărilor acestora, făcute în conferențe și alte întruniri, alcătuirea *Replicei* prin tinerimea română, ducerea *Memorandului* la Viena, apoi procesele cele multe, ce ni-s'au făcut și în cari tot noi am eșit biruitori, deși am fost osândiți, pentru-că pe nedreptul ni-s'a dat osânda.

Toate aceste și alte fapte din timpul amintit au deșteptat mult în noi conștiința, simțul și mândria națională, ne-au întărit în credința, că trebuie să ni-se dea odată drepturi, prin cari națiunea noastră să fie scutită de lovituri și apăsări de tot felul și totodată ne-am făcut cunoscuți în lumea cultă, în toate părțile Europei, câștigându-ne mulți prieteni și apărători ai dreptei noastre cauze.

Au fost frumoase și înălțătoare acele lupte politice și mult folos ne-au adus ele. Causa românească a fost dusă cu mulți avântați pași înainte, spre ținta,

pentru ajungerea căreia luptăm, spre isbândă.

Tocmai însă pentru-că ele folositoare au fost cauzei, trebuie să le continuăm. După o pauză de aproape doi ani trebuie să mergem de nou pe cărările, pe cari am mers mai înainte; firul întrerupt al luptelor noastre politice trebuie să-l reluăm de nou.

Astăzi, ca ori-și-când mai tare ni-se cere să ne punem pe lucru, pe lupte politice. Vedem, că de câți-va ani încoace guvernul este tot mai aprig în prigonirea noastră; se dau ordinațiuni ministeriale, cari taie în drepturile noastre și ca Români și ca cetățeni; se fac legi prin cari ni-se calcă drepturile, ce le avem. Și toate aceste de dragul maghiarisării, în interesul și binele, nu al tuturor naționalităților, nu al patriei, ci numai al unui neam, al Maghiarilor!

Așa departe merg în privința aceasta stăpânitorii noștri, încât au făcut și pe *îndelung răbdătorii Sași* să se protesteze împotriva noului pas volnic, împotriva maghiarisării comunelor. Sașii s'au pus pe lucru și frumoase isprăvuri fac!

Dacă însă Sașii protestează, cu atât mai multe cauze avem noi să protestăm. Noi am suferit și suferim multe prigoniri și lovituri din partea stăpânirii; ne este prigonit *partidul național*, fruntașii noștri; ne sunt prigonite *bisericele, școlile și alte așezăminte culturale*; ni-se împune preste

tot locul *limba maghiară* și acum mai nou vreau prin lege să ne maghiarizeze și *numele strămoșești* ale satelor și orașelor noastre.

Impotriva tuturor acestor încălcări trebuie să ne ridicăm glasul. Trebuie să ținem *adunări* românești în toate părțile și în toate locurile, să ne sfătuim și să protestăm împotriva faptelor volnice ale stăpânitorilor noștri. Să le arătăm lor, să arătăm lumii, că nu ne lăsăm călcați pe cap și băgați în jug, ca vita, fără de-a protesta.

Fruntașii noștri cu durere pentru neam, atât de aici din Sibiu, cât și din alte părți, au făcut înțelegere, ca să puie la cale astfel de adunări.

Trebuie să protestăm, trebuie să ne pretindem drepturile, trebuie să facem tot, ce legile țării ne iartă, ca să punem odată stavilă încălcărilor și volnicilor, ce le fac guvernării de azi ai noștri.

Dar' ca adunările și protestele noastre să reușească trebuie să bîgăm bine de seamă ca să *dăm ascultare deplină numai fruntașilor conducători ai noștri*, numai de glasul lor să ascultăm, căci urmând lor vom fi feriți de greșeli, scutiți de lovituri și vom da de isbândă!

Ascultare și bună rânduială, unire și însuflețire: aceste să ne povățuiască în lucrarea noastră politică.

FOIȚA.

Fata isteată.

— Poveste. —

Într'un cătun de-alături unui sat locuia un gospodar, care avea o fată atât de isteată și atât de păcălice, încât i-se dusesse vestea în toate părțile. Din pricina aceasta flăcăii de însurat nu se învoiau s'o pețescă și când le pomenia cineva de ea, fugeau mâncând pământul.

Odată se vorbesc trei flăcăi — știi tot de ce-lai mai buni de clanță — ca să meargă la fata aceasta, când vor afla că e numai singură acasă și s'o iee coala peste picior, cum se vor pricepe ei mai bine. Nu trecură multe zile și sosindu-le știre, că fata e numai singură acasă, flăcăii nu perd vremea și se și duc tustrei la fată. Ei în adevăr o sfără numai singură singurică.

— Bună ziua, fată mare, ti zise unul dintre ei.

— Bună să vă fie inima, flăcăilor! le răspunde fata.

— Ce? numai singură ești acasă?

— Numai singură acuma.

— Unde este tată-tău?

— Tata e dus în pădure s'aducă lemne verzi pe uscate.

— Când vine acasă?

— De va ocoli, va veni curând; dar' de va veni de-adreptul, va s'ajunge mai târziu acasă.

— Dar' mamă-ta unde e dusă?

— Mama e dusă în vecini să coacă pâne mâncată.

— Apoi bunică-ta unde e?

— Bunica e dusă în sat să-și plângă împrumutele.

— D'apoi fratele tău unde-i?

— Fratele meu s'a dus la țîrg cu juguri vîndute.

Flăcăii își înholbau ochii unii la alții și dedeau din umeri, căci nici unul nu în-

țelese nimic din toate răspunsurile fetei. El lăsând rușinea la o parte au rugat-o ca să le talmăcească răspunsurile ce le dase la întrebările puse. Fata a început a ride de ei tot cu hohote, zicându-le: Of, cât de proști mai sînteți, ori-cât vă țineți de iscusiti. Și dacă sînteți atât de budulani la cap, ascultați să vi-le talmăcesc: Tata e dus în pădure cu carul, care e făcut din lemne uscate să aducă pe el lemne verzi. De va ocoli, venind pe drum, are să sosească curând, ear' de va da de-adreptul peste șanțuri și răzeare, are să zăbovească mult, căci se va potieni.

— Dar' de mamă-ta, bunică-ta și fratele-tău ce ni-ai spus? întrebă flăcăii.

Mama ceruse mai multe pâni împrumut, pe când n'avea pâne coaptă; și acum e dusă la cuptor să coacă pânilor ca să le poată înapoia, la aceia, dela cari le-a cerut.

Bunica e dusă la un mort să-și plângă, căci mâne-poimâne o să-i vină și ei rîndul să o plângă alții; ear' frate-meu ca om me-

La temniță! Ca să nu treacă să rămână fără-ca vre-un Român să între în temniță — scrie „Tribuna Poporului” — tribunalul din Alba-Iulia a și inmanuat domnilor *Aurel Danciu*, proprietar și director de mine în Bucium; *Dr. Ioan David*, candidat de avocat; *Simeon Dandea*, proprietar; *George David*, student universitar; *Ioan Naicu*, proprietar în Bucium; *Virgil Todescu*, doctorand în medicină; *Nicolae Băieșan*, păroch în Bucium-Isbita; *Grigore Sima*, paroch în Cârpeniș, *Elena David și Sofia David*, din Munții-Apuseni, să între în temnița ordinară pentru a-și face pedeapsa la care au fost osândiți pentru-că au întimpinat pe regretatul preot din Bucium-Șasa Băbuțiu, când acesta eșise din temnița Clujului.

Procesul Tribunei. Marți, în 30 Nov. s'a pertractat al 26-lea proces al „Tribunei” pentru articolul „*Mehadica*”. Autorul articolului, dl *T. V. Păcășianu* nu s'a înfățoșat. A fost de față însă al doilea acusat, dl *Victor Dressnandt*, ca proprietar-editor al ziarului. Pertractarea a durat până la 12 ore. Apărător a fost dl *Dr. Iuliu Maniu*, care a ținut un discurs de apărare minunat.

Acusatul Dressnandt a fost achitat cu unanimitate.

Pandolfi la București. Marele prieten al Românilor, marchisul italian *Pandolfi*, după-ce a pășit la mijloc ambasada italiană și austriacă din București, cu greu a fost lăsat să treacă în România. Deregătorii maghiari numără cu o volnicie mai mult între fa ptele lor.

În urma acestor încercări dl *Pandolfi* a sosit pe neașteptate la București, și astfel nu 'i-s'a făcut primirea plănuită, dar' îndată-ce s'a lătit vestea sosirii, mulți fruntași, senatori, deputați, profesori, studenți etc., s'au înfățoșat la hotel, să-l salute. A fost la dînsul și o delegațiunea (trimiși) a studenților de 30 de inși. Dl *Pandolfi* va sta mai multă vreme

în București, unde i-se va juca piesa teatrală: *Cel din urmă moștenitor*. Să scrie, că o frumoasă peană de aur e pregătită ca dar ilustrului oaspe și scriitor.

Prigonirea Sașilor. Alături cu Românii încep a fi prigoniți acum și Sașii. „Părintescul” nostru guvern nu poate suferi purtarea bărbătească a Sașilor „verzi” și 'i-a și luat la țintă. Astfel să vestește, că organul Sașilor verzi *Kronstädter Zeitung* va ave în curând proces de presă, Fișuca guvernamentală *Kolozsvár* află anume, poate dela procurorul din Cluj, că pentru un articol mai nou publicat în *Kronstädter Zeitung* împotriva proiectului de maghiarisarea comunelor, procuratura din Cluj a pornit deja proces de presă.

Pe cât știm, acesta e primul cas, că unui ziar săsesc 'i-se face proces politic. Numai mai departe, că bine merge!

Deschiderea parlamentului român. Sâmbăta trecută s'a făcut la București deschiderea corpurilor legiuitoare române, prin mesajiu (vorbire) de tron, rostit de Regele Carol. În mesajiu Regele mulțumește trimișilor națiunii, deputaților și senatorilor, pentru manifestările ce le-a făcut poporul, când moștenitorul tronului a fost lovit de o crudă boală. Trecând apoi la politica din afară, amintește, că legăturile României sînt din cele mai bune și prietenești cu toate statele. Face amintire despre *visita, ce au făcut o Regele și Regina în Budapesta* împăratului și Regelui nostru; apoi *visita principelui Bulgariei* făcută la curtea română, prin care s'au întărit și mai mult legăturile de prietenie dintre România și Bulgaria; să mai amintește *trimisul deosebit al Țarului la Iași*, apoi legăturile economice dintre România și Turcia. Amintindu-se după aceea frumoasele sêrbări din Iași, să înșiră proiectele de lege, ce se vor subșterne camerei, asupra învățămîntului de mijloc, drumurilor, căile ferate, serviciul de mare, organizarea armatei, administrația, chestii agricole etc. Mesajiu să încheie cu urarea, ca lucrările corpurilor legiuitoare să fie vrednice și folositoare României. Ziarele din București spun, că partea din vorbire, privitoare la *visita din Pesta*, a fost primită cu o adâncă tăcere, pe când ceea-ce amintește de salutul Țarului în Iași, ar fi

fost primită cu vii aprobări. Faptul acesta ar fi făcut mare impresiune și asupra ministrilor și asupra trimișilor țerilor străine, cari au fost de față.

Planul Ungurilor. În ce-și bat capul stăpînitorii noștri, mai bine și mai curat o spune marele ziar nemțesc „*Münchener neueste Nachrichten*”. Acest ziar în nrul dela 23 Noemvrie publică un însemnat prim-articol intitulat „*Ungaria și România*”. În vederea deschiderei camerelor române autorul arată legăturile dintre Români și Maghiari după *visita din Budapesta*, înfierează sistemul de maghiarisare, pune în o adevărată lumină stările din Ungaria, și zice că *Ungaria vrea să stîrpească naționalitatea română*, „ca după-ce se va desface de Austria proprie, și va trebui să-și mărească teritorul, spre a deveni mare putere să nu aibă pedeci lăuntrice când vor să cuprindă, jumătate ori întreagă România, și să o alătore la coroana sfântului Ștefan”.

Numai să poată Dumnealor!

Reforma administrației preocupă mereu pe guvernul unguresc. Vrea să aducă o astfel de administrație, care să asigure pe veci obləduirea partidului liberal. Reforma, ce se pregătește, va fi a treia dela 1867 încoace. La aceasta se lucrează fără întrerupere în ministerul de interne. Ministrul Perczel vrea să aibă toate proiectele gata și să le subștearnă deodată dietei. Proiectele nu sînt puține la număr. E vorba de legi deosebite despre orașe, — despre administrația comitatelor, a comunelor, procedura disciplinară, despre cheltuelile îngrijirii bolnavilor și despre regularea afacerii săracilor.

Dar' să nu creadă cineva, că reforma e isprăvită cu aceste proiecte. Mai are să urmeze încă o grămadă de proiecte ca reforma, visată de guvern, — și care fără îndoială va fi cea mai strașnică centralizație în mâinile guvernului — întinzându-se pe toate țărmurile administrației să fie desevîrșită.

E vorba, că la primăvară se va ține o mare anchetă (comisie), care să-și dea părerea despre proiectele lui Perczel. Nu se vor pute subșterne însă dietei decât cătră sfîrșitul sesiunii dietale de acum.

șter de juguri, e dus la țîrg cu niște juguri, ce le vînduse încă înainte de a fi gata. La țîrg are să-și întâlnească pe toți oamenii aceia, ca să le dea jugurile.

Flăcăii, după-ce au înghițit gălușca es prin curte de să sfătuesc, cu ce ar pute și ei păcăli pe fată. El să înțelege, ca să-și ceară de mâncare și ce le va pune înainte să svinte tot, ca astfel când vor sosi de pe drum ai casei rupți de foame, să nu aibă ce să le dea de mâncare. Fata le trîntește iute o mămăigă caldă și le pune și un urloiu mare cu zară (lapte bătut) dinainte. Flăcăii să apucă de mâncare și mînăncă și mînăncă până săvîntă și mămăliga și laptele din oală.

— Vai că flămênzi am mai fost, fată mare, că n'am mai lăsat nimica în oală!

— Bine ați făcut, le răspunse ea, căci și așa era să arunc tot laptele în albia porcilor din pricină că se încase în oală vre-o trei șoareci.... *Ioan Ghidiu*, june în Deda.

Poesii populare.

Din Saravola.

Culese de *I. M.*

Cine e ginere 'n casă,
Nu-ți nici slugă, nice gazdă
Numai rupere de oasă,
Nice slugă pe simbrie,
Nice gazdă pe moșie.

Mănec-te focul amar
Că te-am beut din păhar,
Și trag tot amărăciune
Și n'am la cineo spune,
C'am gândit că beau oțet
Ș'am beut amaru tot.

O măicuță-al meu noroc
'L-ai pus cu lemne la foc,
O măicuță-a mea ticneală
Ai pus-o cu lemne 'n pară.

Arde-ai lume tu cu foc
Că-n tine n'avui noroc,
Arde-ai lume tu cu pară
Că-n tine n'avui ticneală,
Străinu-'s, străin mă chiamă

Străinu-'s de bună-seamă,
De-aș ave Doamne pe cine
M'ar scoate din rău la bine,
Că mila străinului
Ca și umbra spinului
În postu Crăciunului,
Dar' mila dela părinți
E ca umbra nucului
În postu Sâmpetrului.

Și-'s mîncat Doamne mîncat
Și-'s mîncat eu de străini
Ca iarba de boi bătrâni,
Și-'s mîncat Doamne mîncat
Și-'s mîncat eu de necaz
Ca iarba de pe islaz,
Și-'s mîncat Doamne de rele
Ca și iarba de vițele,
Și-'s mîncat Doamne de rău
Ca și iarba din părau,
Șede-'n apă putrezește
Nimêrui nu-ți trebuiește.

Jele-'i maică cui i jele
Jele-'i și lui Dumnezeu,
Fecior tîner cum sînt eu

Mișcarea națională.

Manifestul studenților din Iași.

Am vestit, că tinerimea dela universitatea din *București* ține întruniri în orașele mai mari ale României, agitând pentru cauza națională. Urmând pildei lor, harnicii studenți universitari din a doua capitală a țerei, din *Iași*, au hotărât să fie și ei asemenea întruniri.

Comitetul național studențesc din *Iași* a răspândit următorul manifest:

Români!

Față cu situațiunea din ce în ce mai rea a celor trei milioane și mai bine de Români de peste munți și față cu apatia ce din nenorocire pare-că domnește asupra noastră, a celor din regat, cu privire la soarta lor, studențimea universitară din *Iași* a hotărât ca, în înțelegere cu rectorul universității noastre și cu Liga locală, să pornească mișcare în țeară spre a propovedui un mai mare interes în fiecare cetățean din regat pentru soarta fraților de peste munți. Ea a ales un comitet compus din subscrișii, spre aducerea la îndeplinire a acestui scop.

Mijlocul cel mai nimerit prin care credem că vom pute atinge acest țel, ni-s'a părut că este ținerea de întruniri publice în orașele principale ale acestei părți a țerei — precum colegii noștri din *București* au ținut asemenea întruniri în cealaltă parte — și în același timp îndemnul ca toți cetățenii să se înscrie la Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, spre a se alcătui astfel în chip tereinic și statornic această instituție menită să unească în crget și simțiri pe Români de pretutindenea.

Aceste întruniri vor ave un caracter cu desăvârșire național — dorința noastră cea mai vie fiind excluderea absolută a ori-cărui preocupări de politică militantă, care ar ave tristul rezultat de a desbina în loc de a înfrăți, de a slăbi în loc de a întări pe Români și cauza lor cea mai sfântă.

Acestea fiind ideile generale după-care ne vom călăuzi în activitatea noastră, rugăm pe toți bunii Români să răspundă la apelul nostru în număr cât mai mare, pentru-ca manifestățiunea ce vom face-o pentru cauza românismului să fie vrednică de ea și să spulbere bârfelile dușmanilor cauzei noastre.

Ia și, 10 Noemvrie 1897.

D. Cădere, I. Leatris, Octav Velciu, D. Mogoș, E. Horovanu, P. Rășcanu, G. Drăgdnescu și G. Teodorescu-Chirileanu.

Să petrec atâta rău,
Răule fiară amară
Ducă-te pustia 'n țeară,
Că de mine te-ai legat
Și prea rău mai vătămat,
De-aș ști Doamne a scria
Să-mi scriu eu o cărticea
S'o trimit la Precesta,
Să vadă și Precesta
Cum petrec eu tinereța.
Cu mult dor, cu mult urft
Și cu lacrimi pe pământ,
Cu mult dor, cu mult năcaz
Și cu lacrimi pe obraz,
Pe obrazul meu cel alb
Merg lacrimile șiresag,
Da la lacrimi nu-mi bag sama
Că le șterg eu cu năframa,
Ci bag sama la obraz
Că rămâne fript și ars
Că rabdă prea mult năcaz,
Cu mult dor, cu multă jale!
Amar de zilele mele
Două-s bune, două-s rele.

Intrunirea din Piatra-Neamțului.

În urma manifestului studenților s'au și început șirul întrunirilor. După-cum aflăm, Dumineca trecută, în 28 Nov. c. s'a ținut o mare întrunire națională în orașul *Piatra-Neamțului*.

Din întrunire s'a trimis dlui *Dr. Rațiu* următoarea telegramă:

Piatra-Neamțului, 28 Nov. n.

Cetățenii pietreni întruniți pentru consfătuirea cu studenții *Ieșeni* asupra mijloacelor, prin care s'ar pute deștepta și întări conștiința națională, salută cu însuflețire pe necobosul luptător în cauza națională și privește cu încredere în reușita mișcării ce conduceți.

Președinte: *Halunga*.

Lupta Sașilor.

Proiectul de lege pentru maghiariserea numelor de comune a pus în mișcare pe Sașii din întregă țeara. După-ce au început Sașii din cercurile *Sibiiu* și *Cristian*, s'au ținut și se concheamă adunări de protestare în toate cercurile săsești. Dar' afară de aceste adunări, se fac și alți pași energici contra vătămătorului proiect de lege. O adevărată luptă se desfășoară, care trebuie să ne îndemne și pe noi la asemenea fapte de protestare.

Pășirea Drului Lurtz în Brașov.

Di *Dr. Lurtz*, un harnic fruntaș al Sașilor „verzi” din *Brașov* a făcut întrebare magistratului asupra pașilor, ce vrea să facă față cu noul atac.

Interpelația a fost neconținut însoțită de sgomotoase aprobări ale Românilor și Sașilor. *Lurtz* a proclamat reunirea Sașilor și solidaritatea cu Români.

Primarul a răspuns, că în scurt va veni cu un proiect și că va face tot ce-i stă în putință.

În interpelarea sa *Dr. Lurtz* a propus protestări în toate comunele și comitatele, apoi adrese către dietă și un memorandum către *M. Sa Monarhul*, pe care să-l predee o uriașă deputațiune.

„Trebuie să pășim — a zis dl *Lurtz* — înaintea Regelui și să-i reamintim trecutul gloriei al casei de *Habsburg*, strins legat cu viața orașelor noastre.

„Și dacă nu ne folosește deocamdată, cel puțin am făcut tot ce s'a putut face și copiii noștri nu ne vor pute imputa, că am jertfit fără sfat și fără fapte, trecutul de mărire al poporului nostru”.

Frunză verde ș'o lulea
Amar de viața mea,
Cine n'are noroc n'are
De când naște, până moare,
Pe cum nici eu n'am avut
De când maica m'o făcut,
Nici noroc eu n'oiu avea
Până capu-'n sus 'mi-a sta
D'acuma până-'i lumea.

D'auzi mândră, d'auzi dragă
Cum vorbesc oamenii 'n sat,
Că noi doi ne am lăsat,
Dar' mândra din graiu grăia:
Auzi bade, auzi dragă,
Noi atuncia ni-om lăsa
Când cineva s'o afla
De paiete-o număra,
Paiete de pe un car
Și iarba de p'un hotar,
Și frunza de p'un nuc
Și penele de p'un cuc,
Dar' nucu-'i cu frunza rară
S'or strins cucii toți din țeară

O comună.

O comună săsească încă s'a pronunțat împotriva proiectului din vorbă. Marea comună *Valkid* în ședința sa din 24 Nov. a luat hotărîre protocolară, că prin proiect se calcă legea de naționalități și se vătămă autonomia bisericilor. Provoacă pe deputații sași să vorbească contra proiectului.

Consistorul săsesc.

Biserica săsească încă ră mișcă. Consistorul săsesc din *Sibiiu* a hotărît față cu noul proiect a face e remonstrație bine motivată către minister, arătând cum se atacă drepturile autonomiei bisericești și școlare.

Adunarea de protestare din Sibiiu.

Adunarea Sașilor din *Sibiiu* și *Cristian*, vestită și de noi, s'a ținut Duminecă în sala dela „*Gesellschaftshaus*”, unde s'au ținut atâtea mari și frumoase adunări românești. Sala a fost plină, fiind la vre-o 300 de alegători. Români încă vre-o 15—20, din clasa inteligentă. Au fost de față și doi deputați dietali sași.

Președintele *Bruckner* deschizând adunarea, arată scopul ei, care e: a protesta împotriva proiectului pentru maghiarisarea comunelor. El arată, că scopul proiectului e a confiscă numele naționale ale comunelor nemaghiare, ceea-ce nu-'i în interesul statului, ci în al unui neam, al Maghiarilor numai. De aceea recomandă spre primire proiectul de protest.

Deputații *Schreiber* și *Dr. Schwicker* cu vorba, ear' deputatul *Meltzl* pe cale telegrafică declară, că primesc proiectul și-'și vor face datoria. După aceste ia cuvântul preotul din *Cristian Iosif Conerth*, și ține o vorbire însuflețită împotriva maghiarisării, zice, că noul proiect trebuie cu totul respins și recomandă proiectul spre primire.

Vorbirile și declarațiile deputaților sași au fost adese întrerupte de vii aprobări și aplause.

În sfârșit purându-se la vot proiectul, să primește cu unanimitate, prin sculare. Români încă s'au ridicat. Președintele închide adunarea, spunându-'și dorința, ca Sașii să țină întotdeauna la olaltă și încheie: *Trăească patria! Trăească Împăratul și Regele!*

Alte întruniri.

În toate cercurile săsești s'au conchemat adunări de protestare. Astfel la *Brașov* și *Bistrița* au fost adunări în săptămâna aceasta, la *Cisnădie*, *Nocrich* și *Sighișoara*, azi Duminecă, apoi la *Orăștie* etc.

Și cântă să se omoară,
Dar' în vârful nukului
Cântă puii cucului,
Netezându-'și penele
Ca mândra sprincenele,
Și tot mișcă din codiță
Ca mândra din rochiuță.

Bade de dragostea noastră
Ni-o crescut un măr în casă
Cu crengile pe fereastră,
Nu știu cine ce-o lătrat
Măru-'n coastă s'o uscat
Și noi bade ne-am lăsat,
Nu știu cine ne-o mințit
Măru-'n coastă s'o pilit
Și noi bade ne-am urit,
Dar' badea din graiu grăia:
Haida mândră de-'mi arată
Unde ne iubiam odată,
Că de când ne-am despărțit
Dorul tău m'a 'mbetrănit.

Approape de răscoală.

În parlamentul Austriac.

În Austria luptele dintre Nemți și Slavi au ajuns până la cuțit. Ordinațiunile ministrului Badeni, privitoare la îndreptățirea limbei cehe au întărit atât de mult pe Nemții socialiști din opoziție, încât ei au hotărât să înceapă și să ducă o luptă contra guvernului și a majorității din parlament pe viață pe moarte, având de scop a împedea guvernul în lucrările lui, ca acesta să fie silit a-și retrage ordinațiunile.

În parlament trebuia să se voteze prelungirea legăturii cu Ungaria încă pe un an, adecă provisor. Aceasta până acum au zădărnicit-o Nemții din opoziție, făcând cele mai mari scandale în parlament. Lucrurile au mers așa de departe, încât în mai multe rânduri deputații s-au încăierat în parlament. Astfel în ședința din 25 Nov. a fost o adevărată încăierare din care au ieșit mai mulți răniți. Deputatul Schönerer a luat clopoțelul din mâna președintelui și l-a aruncat în mijlocul salei. S'a făcut o bătaie. Schönerer a fost trântit la pământ.

Redeschizându-se ședința alt deputat Wolf a smuls eară clopoțelul, nou, din mâna președintelui.

S'a făcut de nou bătălie între deputați și servitori. Wolf a fost strâns de gât de cătră Adelhofer. Conte Vetter a vărsat apă pe încăierăți. Deputatul Pfersche și-a scos cuțitul. Gessman a fost tăiat la mână.

Aceste scene s'au repetat și în ședințele următoare. Guvernul a poruncit să vină polițiști. Doi deputați din cei mai lărmuitori sunt eschiși. Ei se împotrivesc, dar' polițiștii îi scot afară cu de-a sfla. Wolf strigă: *Trăiască revoluția*, ear' Schönerer strigă: *Hurrah Germania*. Asemenea au fost eschiși și scoși și alți deputați neastimperați.

Amânarea parlamentului.

Căderea lui Badeni.

Pe când se petreceau lucruri de aceste în parlament, pe strade încă s'au început turburările. Era p'aci să se facă răscoală pe stradele Vienei. Sâmbătă și Dumineca trecută mii de oameni, cu deosebire studenți universitari și muncitori socialiști, înarmați cu bâte și revolve s'au adunat în jurul parlamentului și în ulițele din apropiere. Poliția a arestat pe unii și mai mulți au fost răniți. Poliția ne mai răsbind cu mulțimea, au fost aduși husari, cari au respins pe oameni și au curățit stradele. Turburările au fost așa de amenințătoare, încât porțile dela curtea împărătească au fost închise, ceea-ce nu s'a întâmplat dela răscoala din 1848.

În sfârșit ațitarea s'a liniștit în urma măsurilor luate de M. Sa Împăratul. Duminecă, când ațitarea era la culme.

Maiestatea Sa a dat lui Badeni o scrisoare prea înaltă de următorul cuprins: „*M'am hotărât a porunci amânarea parlamentului pe timp nehotărât*”!

Totodată Maiestatea Sa a primit abdicarea întregului minister și a încredințat cu formarea noului cabinet pe baronul de *Gautsch*.

Căderea pe neașteptate a lui Badeni a surprins chiar și cărcurile bine informate. Impresia e felurită. Cehii tineri sunt adânc supărați, Germanii sunt foarte îndestuliți.

În urma acestora oamenii de pe strade s'au împrăștiat și s'a făcut de nou liniște.

Ce va urma nu se știe. Până când va ține amânarea parlamentului? Ce va fi cu provisorul? Retrage se vor ordinațiunile privitoare la Cehi? Nu se vor face de nou turburări.

Eată tot atâtea întrebări de mare însemnătate, la cari acum nu se poate da răspuns. Zilele cele mai apropiate ne vor aduce însă răspunsul.

DIN LUME.

Răscoală în Turcia.

Temeliile împărăției turcești earăși sunt amenințate cu sguuire.

În *Albania* a izbucnit răscoală și încă în măsuri atât de îngrijitoare că sunt temeri de o generală răscoală în *Macedonia*.

Răscoala bântue deocamdată în vilaieturile *Ijek*, *Giacovar* și *Prizrend*, unde toți *Albanezii*, vre-o 5000 la număr, au prins armele contra stăpânirii turcești.

S'au trimis în grabă trupe pentru înăbușirea răscoalei.

Mai multe ciocniri au avut deja loc între resculați și soldații turci, sfârșindu-se cu mari pierderi din ambele părți.

Albanezii s'au răscultat din pricină că înainte de răsboiul cu Grecii Sultanul le-a făgăduit unele drepturi, pe cari după sfârșitul răsboiului nu le-a implinit.

Din parte turcească se asigură, că răscoala nu e serioasă, e un lucru obicnuit de oare-ce *Albanezii* s'au răscultat după fiecare răsboi, ce l-a avut *Turcia*.

La *Belgrad* și la *Sofia* e mare agitația provocată de vestea răscoalei. Se crede, că întreagă mișcarea revoluționară e ațitată din *Muntenegro*.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare).

10. Luptele lui Stefan cu Polonii.

Mateiu Corvinul, regele Ungariei muri în anul 1490 și lui îi urmă pe tron *Vladislav II.* regele *Boemiei*, ear' în anul 1892 muri și regele polon *Cazimir*, și lui îi urmă *Ioan Albert*, fratele lui *Vladislav II.* Îndată după suirea lui pe tronul polon veniră soli dela *Venețieni* și dela *Turci* felicitându-l în domnie.

Solii venețieni îi propuseră să ridice armele în contra *Turcilor*, ear' solii turcești îi propuseră a ține pacea cea veche. *Albert* nu știa de care să asculte. El era un om, căruia îi trebuiau lauri și avea inimă cătră vitejie, nu era însă în stare să conducă o armată la câștigarea gloriei. El de multe ori cugeta ca să declare *Moldovei* răsboiu, căci își zicea el: *Moldova* e mai slabă decât *Turcia*, mai ușor o voiu supune sub sceptrul meu. Și își mai cugeta falnicul craiu, că gloria cu care era încunjurat marele *Stefan*, după-ce-l va învinge va căde asupra sa și a numelui seu.

Afară de aceea mai voia ca să pună în *Moldova* domn pe fratele seu *Sigismund*, ca astfel cu ajutorul acestuia să învingă pe *Turci*, și să facă numele seu mândru și preamărit de lumea întreagă. Așa cugeta trufașul craiu și rămase pe lângă planurile sale.

Se înțelese deci în secret cu fratele seu cu *Alexandru* cneazul *Litvaniei*, cu ministrul *Prusienilor* *Ioan Tefeniu*, cu *Condrea* cneazul *Mazoviei* și cu fratele seu *Sigismund*, pe care voia a-l pune domn în locul lui *Stefan*.

Dederă ordin earăși în secret, ca în luna lui *Maiu* 1397 toată armata *Polonă*, *Prusiană*, armata *Pomeraniei* și *Slonchiei* să se aple pe câmpul dela *Liov*. Mai adunară ei și o mulțime de simbriași străini. După-ce își pregăti astfel armata de răsboiu, *Albert* trimise vorbă lui *Stefan* ca să-și adune oastea, căci va veni și dînsul cu oștire prin *Moldova*, ca să sară cu toții împotriva *Turcilor*. Totodată îi zise lui *Stefan*, că dacă va învinge pe *Turci* îi va da înderēt cetățile *Chilia* și *Acherman*, ce erau acum stăpânite de *Turci*. Sfetnicii regelui, episcopii și cardinalii *poloni* căutară prin vorbe și sfaturi înțelepte a îndupleca pe *Albert* ca să se lase de planul seu nebun de a supune *Moldova*. (Va urma.)

Jertfa fetitelor Romei.

— Vezi ilustrația. —

Ilustrația de azi credem că va face plăcere iubitelor noastre cetitoare și cu deosebire fetelor noastre. Ea ne înfățișează un drăgălaș obicei din viața fetelor tinere, dar' nu a celor de acum, ci a fetelor străbunilor noștri din Roma.

cerea din pruncie în vârsta fecioriei Romanii o țineau de foarte însemnată și o prăznuiau cu sărbări și jertfe.

Fetele, cari împlineau 16 ani, erau declarate de fete mari, fecioare, și, aflându-se la începutul unei noue părți din viață, a fecioriei, trebuiau se aducă jertfe zeității ocrotitoare. Era obiceiul, ca ele se jertfească ce au avut mai scump în timpul copilăriei, se ducă de jertfă păpușele lor drăgălașe. De

Vorbe înțelepte.

Una la săptămână.

A fi folositor.

Ce mare și frumoasă soarte e soarta omului care își poate zice pe patul de moarte: »Viața nu 'mi-a fost zădarnică, n'am fost sarcină pe pământ: ca scriitor am mângăiat pe oameni cu scrierile mele; ca om de stat 'mi-am servit patria prin cuvintele și faptele mele; ca soldat 'mi-am apărât-o cu arma; ca om de muncă am dat concetățenilor mei un mește-

Vechii Romani, deși se închinau la mai mulți zei, erau religioși și evlavioși în felul religiei lor. Așa s. p. la ei nu se începea nici un lucru, nici o întreprindere mai însemnată, fără-ca înainte să se aducă unei zeități jertfe, prin cari să cerea ajutorul și sprijinul ei, ear' apoi ori-ce lucrare se sfârșea cu jertfe de mulțumită.

Ilustrația noastră ne arată aducerea unor astfel de jertfe din partea fetelor tinere. Tre-

aceea ele aleargă la biserică, își jertfesc și se despart de păpușe, în semn de legătură pentru viitor, că de aci înainte părăsesc vârsta copilăriei și intră în o viață nouă, plină de plăceri și des-fătări, dar totodată și încunjurată de griji și necazuri...

Acest obicei plăcut al fetelor romane îl înfățișează ilustrația noastră.

șug ori 'i-am învățat să facă un lucru practic; ca om de familie am dat nației mele fii bine crescuți și folositori.

Serviciile ce le facem omenirii sânt toate mari. Țeara Holanda a ridicat statue de bronz marinarului, care a învățat-o cum să usuce heringii.

Fericit cel care a fost folositor semenilor sei. Acela și-a îndeplinit menirea pe pământ, poate muri în pace; are recunoștința oamenilor.

PARTEA ECONOMICĂ.

Industria de casă.

Cătră femeile noastre.

Când zicem: *popor românesc*, înțelegem toată suflarea românească, prin urmare nu numai bărbații, ci și *femeile*; ear' „*Foaia Poporului*“ e menită nu numai pentru partea bărbătească, ci și pentru cea femeiască. Cu toate aceste însă mai mult ne-am îndreptat până acum cu sfaturile noastre cătră băbați și tare rar cătră femei; măcară deșteptarea întru toate și îndeosebi în cele economice e tot atât de lipsă pentru femei ca și pentru bărbați.

Călăuziți de aceste adevăruri ne îndreptăm astăzi cătră femeile române, îndeosebi cătră cele dela sate, cu cari, ne-am pus de gând, să stăm de vorbă cu privire la una din întrebările cele mai însemnate, ce trebuie cernute și anume cu privire la: *industria noastră de casă*, care a fost în trecut, este încă și, să ne silim, ca să fie și în viitor *fala noastră* și unul din cele mai puternice mijloace pentru *întărirea* neamului nostru.

Mare este îndemânarea femeiei române, și am pute zice, că nu o întrece în hărnicie și destoinicie nici o femeie de pe pământ. Căci, dacă ne gândim mai cu de-amăruntul numai la lucrurile de pânză și lână, ce es din mâna ei, cum și la munca și priceperea, cu cari le săvârșește, vom fi pătunși de cea mar mare și mai adevărată mirare.

De când sēmēnța de cânepă și in se bagă în pământ — lucru destul de însemnat pentru buna reușită e acestora — culesul, uscatul, topitul, melintatul, periatul, torsul, înnevăditul, țesutul, înălbitul, croitul și cusutul, adesea cu cea mai mare măiestrie, toate aceste sunt lucruri, a căror învățare cer o ad vērată școală de mulți ani, școală care o dau mamele române fiicelor sale.

Tot așa stă treaba și cu lucrarea lănei, care de când e despoiată de pe oaie, încă trece prin o mulțime de lucrări — une-ori și coloratul — până când devine mânecar, cioareci, covor ș. a.

Eată industria noastră de casă, industria românească, care timp de mii de ani a fost susținută în cea mai mare vază de mamele, bunele și strămoașele noastre, lăsându-o ca o dulce și vrednică pomenire femeilor din timpul de față, negreșit, cu îndatorirea ca și ele tot așa, neștirbită și neschimbată, să e lase femeilor ce vor urma, adecă odraslelor noastre fiitoare.

Industria de casă, fala femeiei române.

Am zis mai sus, că industria de casă a fost *fala* femeiei române și cu tot dreptul s'au putut fali mamele, bunele și străbunele noastre, când tot ce îmbrăcau: ele, bărbat, copii, tineri, bătrâni și servitori, erau făcute de îndemânatica și neo-

bosita lor mână; tot așa hainele de pat și celelalte podoabe de case, ca culmile ș. a.

De câtă laudă nu e vrednică o mamă, care pe fiică-sa, din cea mai fragedă vîrstă, o obicinuește cu furca și cu fusul, cu acul și sucala? Căci cu chipul acesta numai s'a putut și se poate înrădăcina, și întări un obicei bun și folositor, cum este cel despre care vorbim.

Câtă dragoste trebuie să ne cuprindă, gândindu-ne numai la femeile de pe la sate, cari timpul iernei îl folosesc tot atât de bine ca și al verei, ziua cosând, țesând, cârpind, spălând, gătind mâncările, îngrijind copiii ș. a., ear' noaptea, cel puțin de jumătate, una după alta, torcând în așa numitele șezători, cu care prilej câteva case din fiecare sat se prefac în adevărate ateliere, adecă locuri de lucrat împreună, unde poveștile, cântecele, ghicitorile și glumele se țin strună...

Cu câtă mulțumire e apoi de a se privi simțul de emulațiune (întrecere), ce-l dovedesc femeile în lucrările lor industriale. Fiecare se silește să gate mai îngrabă cu deosebitele lucruri. Căci e mare treabă a fi în frunte cu torsul și facerea pânzei și pănurei; ear' în coadă nici o femeie nu vrea să rămână, pentru-că astfel o îndeamnă simțul ei de datorință, prefăcut în natură, de o parte prin datorința aleasă de a fi între cele dintâiu, de altă parte de bună seamă la puține numai — prin teama să nu ajungă pe „gura satului“, de ris și batjocură tuturor. Cine nu-și aduce s. p. aminte de pișcăturile usturătoare, ce se pricinuesc numai prin strigăturile aruncate peste sat la lăsăturile de post, când copiii nu-și uită — cu prilejul opăișatului (silitului) — nici de femeile, cari „nu-și-au tors călții“. Și earăsi, cine n'a auzit chiuiturile dela jocuri, unde între alte multe, se zice și:

Harnică-i nevasta mea,
Harnică-i, s'o ia;
Că 'ntr'o lună toarce-o lână
Și mănec'un coș de faină“.

Cu chipul acesta, se pricepe ușor, prin puterea obiceiului femeile erau ținute ca într'un cerc de fer și împintenate a face toate câte trebuiau la casă și încă cât mai bine, mai frumos și mai îngrabă. Dar' prin această lucrare stăruitoare s'au și făcut vrednice de lauda tuturor și prin urmare au putut fi făloase. (Va urma.)

Pentru meseriași.

— Stipendii din fundațiunea „Andronic“. —

Este cunoscut tuturor, dar' cu deosebire meseriașilor și acelora, cari se îngrijesc de înaintarea meseriilor la noi, că înainte de asta cu mai mulți ani, un Român bogat de aici din Sibiu, cu numele *Andronic*, a lăsat un fond mare, cu menirea de a să ajutara *ucenicii* de meserie și *sodalii*, cu stipendii. Fondul e lăsat în grija consistorului gr.-or. român din Sibiu și stipendii capătă numai meseriași români gr.-or. și cari sunt născuți în archidieceasa gr.-or. transilvană (Ardeal).

Consistorul gr.-or. de aici publică în fiecare an concurs pentru a pute împărți stipendiile. Concursul de acum, asupra căruia atragem luarea aminte a meseriașilor noștri, este următorul:

Concurs.

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor ce să votează pe anul 1898 din fundațiunea „Andronic“.

I. Pentru învățacei de ori-și-ce meserie.

II. Pentru sodali, deveniți de atari în decursul anului 1897.

III. Pentru sodali, cari au lucrat fără intrerupere 6 ani meseria lor, au dat dovezi despre dexteritatea lor pentru de a pute deveni măestri, prin aceasta să excrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți potenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. Carte de botez;
2. Atestat dela comună despre averea proprie și a părinților;
3. Atestat familiar dela parochul locului, despre familia părinților concurentului, ori fiind el căsătorit despre familia sa, având a să indica în acest atestat, câți prunci minoreni sînt în familie, câți cercetează școala și câți mai sînt la meserii?

Concurenții pot fi numai *români ortodoxi născuți în archidieceasa Transilvaniei*. În special mai au să dovedească

I. Învățăceii:

a) că au implinit anul al 12-lea al etăței;

b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară.

c) că au încheiat contract cu măiestru și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat). Contractul trebuie adaus la cerere în original sau în copie autentică.

II. Sodalii:

a) că au terminat anii de învățacel în anul 1897, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII. din 1894 §. 67);

b) că au purtere bună și fac spor mulțumitor, ceea-ce vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adevărință dela măiestrul;

c) cei-ce vor dovedi, că sînt membri ai unei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi vor avè proferință.

III. Sodalii, cari sînt în condițiuni de a deveni măestri:

a) să aibă certificatul de măiestru;

b) să fie lucrat cel puțin 6 ani fără intrerupere ca calfă, ceea-ce vor dovedi cu carte de lucru, eventual cu adevărințe dela măiestrii la cari au lucrat;

c) în cerere să se arete anume locul unde voesc ca să se așeze ca măestri, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor?

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parochial că cercetează bisecica noastră și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții să recere, ca cererile scrise și subscribe cu mâna lor proprie adresate consistorului archidieceșan gr.-or. în Sibiu, să le înainteze până la 31 Decembrie st. v. 1897.

Cererile neinstructate în regulă și cele înaintate după termin au să se vor lua în considerare.

Consistorul archidieceșan.

Sibiu, din ședința plenară ținută la 3 Noembrie 1897.

Dr. Il. Pușcariu, Dr. Elie Cristea,
archim., vicar arhiepiscopesc, secretar consist.

Negoț românesc.

— Severineana. —

Am amintit în numărul trecut despre sfătuiră ce s'a ținut în Caransebeș, în cauza întemeierii societății de negoț Severineana. Dăm acum mai departe unele date, privitoare la această societate.

Membrii fondatori ai societății au împărțit următorul prospect, iscălit de 44 fruntași din Caransebeș și jur:

În scopul de a deștepta, încuraja și desvolta comerțul în spiritul comercial și economic în poporul nostru, se fondează în Caransebeș pe timp nedeterminat o societate comercială pe acții.

Societatea se fondează cu un capital social de 100.000 de coroane împărțit în 2000 acții de câte 50 coroane.

Pentru subscrierea acestor acții se exmite prospectul de față.

Subscrierile se fac pe listele alăturate la prospect sau în persoană, sau prin plenipotențiat, și ca ultimul termen de subscriere se fixează ziua de 5 Ianuarie 1898 st. n.

Pentru-ca societatea să-și poată începe activitatea după puțină cât mai curând, din capitalul social se plătește îndată la subscriere 10% adică fl. 2.50 fl. (5 coroane), la 1 Februarie 1898 st. n. 20% adică 5 fl. (10 coroane), la 15 Februarie 1898 st. n. 10% adică fl. 2.50 (5 coroane) după fiecare acție. — Restul se va plăti la termenul ce-l va fixa direcțiunea. — Se poate răspunde însă întreg prețul acției sau mai multe rate deodată, în care cas se asigură 5% după suma plătită peste ratele prescrise.

Ca spese de fondare se plătește la subscriere de fiecare acție câte 2 coroane..

Plătirile se fac:

1. În Caransebeș la dl Ilie Curescu, președintele comunității de avere.
2. La cassa de credit și economii „Logojana” în Lugoj.
3. La cassa institutului de credit și economii „Timișana” în Timișoara.
4. La cassa institutului de credit și economii „Victoria” în Arad.
5. La institutul de credit și economii „Făgetana” în Făget.
6. La institutul de credit și economii „Luceafărul” în Vêrșeț.
7. La institutul de credit și economii „Oraviciana” în Oravița.
8. La institutul de credit și economii „Bocșana” în Bocșa.
9. La cassa institutului de credit și economii „Albina” în Sibiu, și la filiala acestui institut în Brașov.

Dacă s'ar subscrie mai multe acții de 2000, adunarea generală constituantă va decide încercarea capitalului social.

Proiectul de statute.

Din proiectul (planul) de statute dăm următorul extras:

a) firma societății e „Severineana”, ear' sediul e Caransebeșul, și e îndreptățită a deschide filiale și agenturi după-cum va cere trebuința:

b) acțiunile sunt indivisibile și sună pe nume:

c) acționarul, care nu plătește la timpul său ratele fixate, 'i-se vor computa 5% camete de întârziare și dacă a rămas în restanță cu 2 rate și nici la 15 zile după convocarea făcută în scris nu va plăti ratele,

restante, atunci își perde acțiunile, ear' sumele plătite trec în favorul fondului de rezervă:

d) direcțiunea constă din 10 membri ordinari și 3 suplenți, cari se aleg prin adunarea generală tot din 3 în 3 ani:

e) comitetul de supraveghere constă din 5 membri ordinari și 2 suplenți, aleși de adunarea generală tot din 3 în 3 ani:

f) membri direcțiunii și ai comitetului de supraveghere au a depune la cassa societății câte 8 acții:

g) din profitul net după alimentarea fondului de rezervă se garantează cel puțin 5% dividende acționarilor.

Prospectul de statute, care asemenea s'a împărțit este însoțit de o scrisoare, în care se îndeamnă Români a subscrie acții.

Din partea noastră recomandăm cu toată căldura noua întreprindere a Românilor caransebeșeni. Am zis de altele și o repetăm și acum, că e foarte cuminte lucru, că la astfel de întreprinderi să iee parte și țeranii nostri mai cu dare de mână. Recomandăm deci inbiților nostri țerani să cumpere și ei acții, căci plățirea lor e lesnicioasă, ear' banii plățiți le vor aduce bune câștiguri.

De altă parte atragem luarea aminte atât a țeranilor, cât și a negustorilor mici de pe sate, din acele părți, să părăsească prăvăliile (dughenile) străine și să cumpere numai dela bolta «Severinenei», îndată-ce se va deschide. Aici vor căpeta de sigur marfă bună și ieftină.

Să urmăim vorbeii lui Creangă:

„Nici un ac dela fidani!”

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului”.

Raportul comitetului pe anul 1896.

(Urmare.)

Cultura poamelor și nutrețul.

Cu referire la activitatea comitetului D-Voastră pe terenul cultivei poamelor ne luăm voe a arăta, că cu scop de a îndemna la producerea în masă de poame de un soi și mai alese, în 1896 am dăruit membrilor nostri, 12 la număr, cu locuința în Roșia-săsească, câte un altoi măr pădul, ce s'a procurat din mijloacele Reuniunii. Plantarea în grădina fiecăruia, efectuită prin presidentul Reuniunii D. Comșa, a fost însoțită de demonstrațiuni practice despre plantarea, curățirea și cultura ulterioară a pomilor.

Cu scop de a veni în ajutor populațiunii cu pădureți, am cerut și am primit dela Înaltul minister 2000 meri, 200 caiși, 500 cireși, 1000 peri și 800 pruni pădureți, pe cari 'i-am dăruit pentru grădina școlară din Vale, Reșinari, Poplaca, Sibiu, Mohu, Seliște, Tilișca, Roșia-săsească, Cornățel, Porcești, Sebeșul-inferior, Boița etc.

La cursul de altoit pomi, ținut sub conducerea presidentului D. Comșa și

a membrului din comitet Ioan Chirca, la 9/21 și 10/22 Martie 1896 în comuna Seliște, au participat întregă tinerimea școlară din Seliște, Vale, Tilișca și Galeș și numeroși preoți din comunele învecinate dimpreună cu învățătorii și mai mulți țerani fruntași. Cu această ocaziune s'au făcut demonstrațiuni practice din cultura pomilor și s'a altoit mai mulți meri, peri etc.

Din suma de fl. 70, preliminară pro 1896 pentru procurarea și distribuirea de semințe de nutrețuri măiestrite, s'a procurat în total 67 chlgr. sēmēnță de trifoiu, 14 chlgr. sēmēnță de napi și 37 chlgr. sēmēnță de luțernă cu suma de fl. 55.17. Sēmēnțele s'au distribuit în partii de câte 1—5 chlgr și în mod gratuit între 50 membri cu locuința în Sibiu, Tilișca, Avrig, Racovița, Cornățel, Roșia-săsească, Seliște, Dobra, Mercurea, Răhău, Scoreiu, Mohu, Ludoșul-mare, Sebeșul, Topârcea, Veștem, Șura-mare și Apoldul-român. Prețul sēmēnțelor s'au acoperit din mijloacele Reuniunii, de oare-ce comisia economică comitatensă n'a mai preliminară nimic spre acest scop.

Prin mijlocirea comitetului au procurat mai mulți din diferite părți mai multe soiuri de sēmēnțe bune și mai eftine.

Tovărășii agricole.

Înainte de a trece la activitatea tovărășiiilor agricole, înființate prin concursul nostru, punem în vedere, că comitetul D-Voastră a atras de timpuriu atențiunea celor chemați asupra ajutorului de fl. 600, ce comisia economică comitatensă avea să-l distribue în 1896 între tovărășiiile agricole cu scop de a procura mașini și unelte economice.

Tovărășiiile noastre agricole în 1896 s'au sporit cu una, înființată, precum s'a amintit mai sus, în harnica comună Mohu.

Despre activitatea tovărășiiilor existente însemnăm următoarele:

Tovărășia din Seliște, lucrează tot între condițiunile anilor premergători.

Tovărășia din Sebeșul-săsească, cu finea anului 1896 a dispus de o mașină cu vapor de trierat în valoare de fl. 4300; de o mașină de sēmēnat cu fl. 350, de o mașină de sēmēnat trifoiu în valoare de fl. 45, de o săpătoare de cucuruz cu fl. 36 și de un trier în valoare de fl. 160. Din datoria de fl. 5000, contrasă la cumpărarea mașinei de îmblătit, mai restează cu fl. 3200. Venitele tovărășiei în 1896 au fost: din grâu vândut fl. 1251.90, orz vândut fl. 37.25, ovės vândut fl. 89.45; dela trier au încurs fl. 15.06, dela mașina de sēmēnat fl. 19 etc.

Tovărășia din Lancrăm lucrează cu uneltele, de care dispunea anii trecuți.

(Va urma.)

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Dlul T. T. abonent 1685. Scrisorile, prin cari a intabulat averea pe numele bărbatului seu, nu se pot strica, pentru-că s'au făcut înaintarea notarului public. Pentru-că numai cu scrisori de astea se poate face intabulare între bărbat și femeie. După bărbat femeia are drept de moștenire. — (Despre „Chiuituri“ vezi Posta red)

Abonent 3924. 1. Câtă dare comunală trebuie să plătiți noi nu putem ști. Acea nu se spune în lege. Fiecare comună aruncă atâta dare, câtă îi trebuie ea să-și acopere cheltuelile și câtă aproabă comitatul și ministrul. După dare de venit încă se plătește.

2. Câte zile din săptămână să lucrați la drum nu stă scris în lege. Trebuie să lucrați atâta, până-ce gați lucrul (cât 'ți-se împărțește. Mai deaproape să spune în statutul comitatului d-voastre, pe care noi de aici nu-l putem cunoaște.

Abonent 10034. 1. Societatea de asigurare, despre care ne scrii, noi nu o cunoaștem. Societate de asigurare, în care putem fi cu încredere, e „Transilvania“ de aici. Puteți să vă asigurați, numai trebuie să fiți cu mare băgare de seamă să nu vă însele. 2. Pentru călindarul din România finanții numai într'atâta te pot trage în cercetare, pentru-că călindarul nu are timbru de călindar de 6 cr. Încolo finanții n'au nici un drept. La cas de amendă, te poți plătești poate de 5 ori timbrul.

Știri economice

„*Reuniune de înmormântare*“ s'a întemeiat în Sebeșul-săsesc. În fruntea afacerii stă protopresbiterul *Sergiu Medean* de acolo. În înțeles cu statutele fiecare membru este îndatorat a plăti fl. 4 la an, în 4 părtrare. Durata solvirei este 10 ani, în cari au să se plătească 40 fl. După 10 ani cel în rignă cu plățile, n'are să mai dea nimic. La moartea membrului, urmată după intrarea în Reuniune, dar' înainte de a fi împlinit 10 ani, familia răposatului primește îndată toate taxele plătite cu un adaus de fl. 50. La moartea membrului după trecerea celor 10 ani, dacă s'a plătit întreagă suma de fl. 40, rămășița primește suma de fl. 100. Pentru întemeierea fondului de rezervă din sumele de sus se detrag fl. 2. La însoțire să primească bărbatul dela vîrstă de 25—60 ani și femeia la vîrstă de 20—60 ani. Laudă inițiatorilor acestei Reuniuni atât de folositoare. Ea poate fi de îndemn, să se facă de aceste și în alte părți.

Școală de pomi. Ministrul de agricultură *Darányi* întemeiază o școală de pomi în *Sepși-S.-Georgiu*. Din ea se va prevedea sîcînimea cu altoi și pomi nobili. Școala se va întemeia la primăvară.

Tot pentru gulgulții de Săcui!

Stăpâni și muncitori. Ministrul de agricultură a subșternut dietei maghiare din Budapesta un proiect de lege despre legăturile dintre stăpâni (gazde) și lucrători. Proiectul va veni în curînd în desbatere. El să alcătuiască din 7 capitole și 80 de paragrafi. La timpul seu vom scrie despre el.

Prețurile mărfurilor și bucatelor, în săptămîna trecută a fost următoarele:

Grîul la început s'a căutat și plătit bine, dar' în urmă s'a ieftinit. Prețul mijlociu fl. 12—12.50.

Săcară puțină s'a pus în circulație. Prețurile au fost scăzute, între 8.30—8.80 fl.

Cucuruzul s'a urcat în preț. S'a vîndut cu 4—5 fl.

Coloniale: Zăharul s'a vîndut cu prețuri mai urcate. — Cafeaua, afară de cea de *Brasilia*, încă s'a ținut la preț. Orezul italian s'a scumpit, cel indian cu aceleași prețuri.

Slivovița și rachiul s'au bucurat de o mare căutare. Prețurile neschimbate.

Boala de porci, care a făcut atîta pagubă populației din Ungaria, după-cum spun rapoartele oficiale, scade. Înainte de aceasta cu 14 zile a bîntuit boala în vre-o 1400 comune, acum însă numai în vre-o 1300.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Vulcanul.

În împrejurimile Abrudului dăm de locuri frumoase și interesante. Dacă ne urcăm pe culmea dealurilor, ce împrejmuesc Abrudul, vom zări în partea apuseană o puternică coamă de munte, lată și pleșă, care se înalță printre dealurile dimprejur. Este muntele *Vulcan*. El să află în depărtare cam de o oră și jumătate dela Abrud și e alcătuit din stânci puternice de calc (văroase). Vîrfurile cel mai înalt să ridică la 1264 m. peste suprafața mării și pe culmea lui să află o piramidă pe petri.

De pe acest vîrf avem jur împrejur o privire frumoasă și largă, până în mari depărtări. Spre meazăzi să întinde înaintea noastră, asemenea unei harte uriașe, *Zarandul* cu *Crișul-Alb* și cu satele resfirate pe malurile lui, ear' peste dealurile de pe *Murăș* și *Streiu* se zăresc perduți în ceata albăstrie a depărtării *Retezatul* și munții *Parîngului*, punîndu-ne capăt vederei mai departe; spre meazănoapte-resărit se ivesc mai în apropiere munții pleși ai *Roșiei*, apoi *Detunata* și în dosul lor ramurile *Munților-Apuseni* resfirate spre lăuntru Ardealului; în altă parte putem urmări cu privirea, dincolo de *Arieș*, coama lungă a *Muntelui-Mare*, apoi munții din regiunea obârșiei *Someșurilor* și spre meazănoapte, vecini cu ei, vedem înălțându-se uriașele piscuri ale munților *Bihariei*.

Peste tot o priveliște din cele mai încântătoare în regiunea munților!

Numele muntelui *Vulcan* s'ar părea că ne dă a înțelege, că el ar fi fost cândva un munte vomitor de foc. Nu este însă nici un semn, care să ne adeverească aceasta. *Vulcanul*, cum am amintit, e alcătuit din stânci de calc și nu este pe aici nici urmă de lavă sau de alte produse de erupțiune vulcanică. Astfel originea numelui *Vulcan* avem să o căutăm alt undeva.

E lucru știut, că popoarele cari se așează statornic în o țeară străină, transmit și dau cu predilecție numele topografice din țeara de obârșie locurilor din noua patrie, mai cu seamă dacă află oare-care asemănare între aceste și cele părăsite. Un asemenea cas credem, că este aci. O parte din strămoșii nostri venind din Italia, unde aieva sînt vul-

cani, au aflat oare-care asemănare între acest munte cu stânci de calc și pustiu și între stîncile de vulcan din vechea patrie. Astfel 'i-au hărăzit numele, ce le-a părut mai potrivit cu înfățișarea sa externă. Ear' noi urmașii am păstrat cu credință până în ziua de azi acest nume strămoșesc și caracteristic.

Buciumanii.

Spre răsărit dela *Abrud* să află așezate pe un întins teritor frumosele sate *Buciumane*, șase la număr. Plecînd din *Abrud* spre meazăzi-răsărit pe drumul comitatens, care în curînd urcă coastele *Dealului-Mare*, dăm de cele două mai apropiate de *Abrud*: de *Bucium-Cerbu* și *Bucium-Șașa*, după cari să înșiră celelalte patru: *Bucium-Isbita*, *Bucium-Sat*, *Bucium-Muntari* și mai departe *Bucium-Poieni* (*Valea-Albă*). Ele sînt resfirate pe luncile și văile ce să extind până pe la munții *Boteș*, *Vulcoiu* (*Corabia*), *Negrileasa*, apoi în cerc spre mează-noapte până pe la *Detunata* și orașelul *Rosia*. Ținutul marcat prin aceste puncte este de toată frumusețea, cu munți și coaste de dealuri, despărțite de văi înguste, cari sînt de obicei udate de pârăie și vălele sopotitoare. Ici-colea pe lângă căile și cărările dă costișe (ca de obicei în *Munții-Apuseni*) călătorul dă de țirare*) cu apă răcoritoare și limpede, ca lacrima bucuriei, apoi ochiul zărește în toate părțile podoabele munților, păduri de brad și fag, printre cari să extind largi poieni, cu fînațe îmbelșugate și în măsură mai mică locuri cultivate. Pe văi, lângă gârle, ne atrag luarea aminte *șteampurile*, prin zuzetul lor articulat vestind că ne aflăm în un ținut de băișag, unde în măruntaiele pămîntului să află ascuns de ochiul omenesc metalul ce pune în mișcare lumea vanitoasă: aurul strălucitor. Mari bogății în sinul pămîntului și la suprafață, priveliști și peisagiuri încântătoare în toate părțile: eată pe scurt însușirea ținutului *buciuman*.

Cine a călcat pe aceste locuri și a stat de vorbă cu oamenii, cari le stăpînesc, rămîne pentru totdeauna legat cu sufletul și de locuri, și de oameni. Da, căci asemenea locurilor, *Românii Buciumani* te atrag și te farmecă prin înfățișarea lor externă și prin cumînțenia, vorba și judecata lor inteligentă; apoi pe lângă aceste ei sînt *Români verzi*, ca brazii din pădurile lor.

Mulți scriitori străini și *Români*, cari au cercetat *Buciumanii* și *Detunata*, au scris cu mare însuflețire și în cuvinte de laudă despre nobilele însușiri ale *Buciumanilor*. Și în afară de aceste au laudat — căci vrednice sînt de laudă — pe femeile *Buciumane*, pentru frumusețea și portul lor bogat și poetic. În adevăr în rare locuri mai poți afla între *Români* femei așa de frumoase, ca pe valea *Buciumanilor*, ear' portul e neîntrecut în eleganță, în bogăția broderiilor și în așezarea cu gust estetic a colorilor.

Eată o scurtă, dar' foarte nimerită descriere a femeilor *Buciumane*, făcută de *T. Frîncu* și *G. Candrea*:

„O adevărată podoabă a munților e femeia română dela *Buciumani*, lângă *Abrud*. Înaltă, cu ochii ca mura, cu părul castaniu, cu obrazul rumen, cu buzele subțiri și trandafirii și cu dinții ca două șiruri de mărghăritare, încât pare-că e ruptă din soare, când merge *Lunia* la țîrg la *Abrud* cu bărbatușeu, tot atît de frumos și de voinic ca și ea.

(Va urma.)

*) Țirău = șipot, scoc.

CRONICĂ.

Procesele Tribunei. În numărul trecut am făcut amintire despre noue procese la „Tribuna”. Vineri, săptămâna trecută au fost ascultați la judele instructor reprezentanții ziarului „Tribuna”, și s'a dovedit, că s'a pornit un nou proces de presă, pentru doi articoli, — nu însă de procurorul, ci de notarul *I. V. Albin* din Zlatna. E un proces de calomnie, intentat preotului *N. Motora* din Trêmpoele. Redacția nu are nici o răspundere, fiindcă articoli s'au publicat ca inserate cu taxă, în rubrica „Din public”.

Medic în Rășinari a fost ales cu unanimitate dl Dr. *Aurel Ciat*, medic în Gerlachsdorf, lângă Viena. Dl Dr. Ciat, bine cunoscut ca brav Român, ține de soție pe o nepoată a primarului Vienei, Dr. C. Lueger.

Felicităm cu toată căldura pe noul medic al Rășinarenilor, cari nădăjduim că vor avea se felicita pentru alegerea făcută.

Reuniunea română de cântări din Năsăud, întemeiată încă pe la 1889, dar' pe un lung timp rămasă în adormire, după o lucrare abia de un an și jumătate, — ni-se scrie, — că acum a reînviat din nou. Vrednicia reînvierii e a vechiului comitet în frunte cu dl avocat *Larionessi*. Dirigentul corului e harnicul profesor de muzică dela gimnasiu, dl Ștefănuț. Până acum s'au înscris o mulțime de membri și membre. Active sânt cea mai mare parte dintre doamnele și domnișoarele din Năsăud. Instrucțiunea corului s'a început cu liturgia. Nu putem să ne bucurăm îndeajuns de înființarea acestei reuniuni, dorindu-i o frumoasă înaintare.

Mersul trenurilor pe linia Sibiiu—Vințul-de-jos. Săptămâna trecută s'a deschis aceasta nouă linie ferată. Dăm de nou mersul trenurilor pe aici, care s'a publicat acum din partea direcției căilor ferate. Eată-1: Din Sibiiu. 1. Tren de persoane pleacă la 7 oare 44 minute, sosește în Vinț 11 ore 30 min., are legătură cu trenul accelerat, care pleacă din Vinț la 11 ore 40 min., sosește în Budapesta la 9 ore 40 min. seara. 2. Tren mixt pleacă la 1 oră 50 minute d. a., sosește în Vinț 7 ore 5 minute seara. 3. Tren mixt pleacă la 5 ore 5 min., sosește în Vinț la 10 ore seara. *Dela Vințul-de-jos.* 1. Tren mixt pleacă la 2 ore noaptea, sosește în Sibiiu la 6 ore 55 min. dimineața. 2. Tren mixt pleacă la 7 ore 30 minute, sosește în Sibiiu la 12 ore 40 min. 3. Tren de persoane în legătură cu trenul accelerat, care pleacă din Budapesta dimineața la 6 ore 45 min., pleacă din Vinț la 4 ore 10 minute, sosește în Sibiiu la 8 ore 5 minute seara.

† **Gr. H. Grăndea**, cunoscutul poet, a încetat din viață la 20 Nov. în Băcău.

Răposatul a jucat oare-care rol în viața noastră literară. Versurile sale, mai ales cele din volumul *Miosotis* și romanul *Fulga*, au dat loc la mari dispute literare.

Mai târziu, Grăndea a părăsit literatura și a intrat în ziaristică, dar' după vre-o 5—6 ani s'a retras și din ziaristică și din literatură, fiind numit profesor la gimnasiul din Băcău.

Grăndea a murit sărac ca toți oamenii noștri, cari s'au ocupat cu literatura.

Comitetul național studențesc din București, ales pe anul ce vine, s'a constituit în chipul următor: președinte: dl V. Dumitrescu-Brăila; secretari: domnii Al. Antimireanu și Demetriad; cassar: G. Jorgala. Comitetul a hotărât apoi să răspundă printr'o scrisoare lămuritoare la scrisoarea lui *Jeszenszky* publicată de ziarul „L'Independance Roumaine”. Scrisoarea va fi tradusă în mai multe limbi pentru a fi trimisă atât presei române, cât și celei străine.

Totodată amintim, că în cinstea vechiului comitet, care a lucrat atât de mult pentru cauza națională, s'a dat un frumos banchet, unde s'au ținut vorbiri însușite.

Din țeara lui Bărnuțiu: Ni-se scrie: La 21 I. c. s'a îndeplinit sfințirea școlii în comuna natală a nemuritorului *Simeon Bărnuțiu*, în *Bocșa-română*. Mai întâiu s'a ținut serviciu dzeesc îndeplinit prin zelosul și tuturor cunoscutul protopop *Ioan Papiriu Pop* cu preoții *Petru Ostate* și *Ioan Iliș*, sub decursul cărnia s'au binecuvântat mai multe obiecte dăruite bisericii de unii fruntași din comună; precum un lustru în preț de 50 fl. și o cruce manuală de argint în preț de 15 fl. cumpărate de *Vasilii Cigi*, jude comunal cu soția sa *Ovița*; și un prapor și alte înfrumusețări de *Margiu Onițiu* al *Tomei* în preț de 25 fl. v. a. După serviciul dzeesc s'a făcut procesiune la noua școală. Au fost pătrunzător și măreț actul de pietate arătat față de pomenirea marelui *Simeon Bărnuțiu*, când dl protopop și tot poporul s'a oprit în preajma mormântului acestui rar bărbat al neamului nostru, cântând unele din pătrunzătoarele noastre cântări funebrele și rostind rugăciuni pentru sufletul lui. La școala cea nouă, după actul sfințirii, neobositul protopop țină o nouă vorbire despre menirea și însemnătatea școlii și creșterea, dezvoltarea și avântarea popoarelor, aducând de pildă și pe fiul cantorului lor de odinioară, pe nemuritorul *Simeon Bărnuțiu*, care oboseala luptei uriașe dezvoltată pentru cultura și existența poporului român 'și-o odihnește în stul cimiterului comunei sale de naștere, unde lacrimile nepoților îi udă țelina mormântului și națiunna recunoscătoare 'i-a ridicat un frumos monument.

Din Bistrița 'i-se scrie „Tribunei”: În ziua de 26 Noemvrie n. având oare-cari afaceri la poliția din loc, în odaia căpitanului orașenesc spre marea mea mirare ved un băț împodobit cu diferite colori, între cari și colorile românești. Întreb pe domnul căpitan la ce servește aceasta aci în cancelarie? Îmi răspunde, că 'l-a luat cu puterea dela niște nuntași cari au venit la matriculant. Dacă domnul căpitan ar fi Ungur, nu m'ar mira cu asemenea prostii, dar' e Sas cu trup, cu suflet. Îl sfătuesc pe acest domn să nu uite, că astăzi prigonirea Ungurilor s'indreaptă și împotriva Sașilor.

Cas de moarte. Din Reghinul-săsesc primim următorul anunț: Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștința consăngenilor, amicilor și cunoșcților cumcă: *Niculae Mantia*, notar în pensiune, nu mai este între cei vii. Cruda și nemiloasa moarte, Vineri în 26 Noemvrie st. n. a. c., la 3 ore p. m. 'l-a răpit din mijlocul alor sei, provăzută fiind cu s. taine ale muribunzilor, în etate de 56 ani și de 34 ani ai fericitei sale căsătorii. Trupul s'au așezat spre eterna odihnă Duminecă la 28 Noemvrie, la 1 oră p. m., în cimiterul gr.-cat. din loc. În veci amintirea lui. Reghinul-săsesc, la 26 Noemvrie 1897.

Soția: ved. *Ecatarina Mantia*. *Ecatarina Mantia* m. *Ternaveanu*, ca fiica. *Georgiu Ternaveanu*, ca ginere. *Rea-Silvia*, *Alexandrina*, *Elisabeta*, *Leontina*, *George*, *Niculae*, *Letiția*, *Aurora* și *Veturia*, ca nepoți și nepoate.

Vrednic Român și bun creștin, *Lucruri* foarte frumoase și vrednice de toată lauda ni-se scriu despre proprietarul *Ioan Trușăș*, din comuna *Giorocuta* (cott. *Sălagiu*). Acest brav Român, din punga sa a adus pentru obștescul bine românesc următoarele jertfe de mare preț: a făcut la școala română gr.-cat. din comuna sa reparaturi în preț de 100 fl.; pentru mai marea laudă a lui Dumnezeu și pentru întărirea credinței creștinești a poporului; a ridicat două răstigniri în preț de 200 fl.; la fondul pentru ridicarea unei noue biserici românești în comuna sa a donat 500 fl. bani gata. Tot dl *Trușăș* a administrat 4 ani de-a-rîndul cu mare tragere de inimă bunurile bisericesti, ridicându-le dela 254 de ferdele de bucate la 880 și la 1476 fl. 61 cr. bani gata, ear' la cas, că zidirea noii biserici se va începe în curs de cinci ani, a promis a da din grădinile sale un loc în preț de 300 fl. pentru scopurile zidirii.

Asemenea strălucite dovezi de jertfire românească și creștinească se recomandă dela sine în lauda și cinstea obștei românești!

Cârțan la Constantinopol. Cetim într'un ziar din București: *George Cârțan*, ciobanul din Transilvania care a călătorit prin toate țările latine, s'a prezentat acum câteva zile la legațiunea noastră din Constantinopol.

Cârțan a spus la consulat, că vrea să se ducă în Spania.

Prinderea hoțului Piele-Verde. Am descris în un număr de mai înainte, cum a isbit să scape hoțul *Piele-Verde*. Acum se vestește din România, că în săptămâna trecută în județul *Iasi* a fost o adevărată luptă între gendarmii rurali și vestitul hoț *Piele-Verde*. În sfârșit, după multe urmăriri, hoțul a fost prins în comuna *Tausa*, județul *Vaslui*, de cătră un gendarm anume *Handrea*. Tălharul a fost adus în prinsoarea căsărmei de gendarmi și supus la întrebări. Pe când era cercetat, el vîzînd că legăturile dela mâni erau slabe, le desfăcî și repezindu-se puse mîna pe pușca sa, care de asemenea era adusă acolo. Mișcarea aceasta se făcî așa de repede, că gendarmul n'a avut timpul să-l împedecă și tălharul trase în *Handrea* cele două focuri ale puștei, apoi luă o pușcă a unui gendarm și fugi prin curtea subprefecturii, unde era să se peardă în întunec. Un alt gendarm, anume *Ciocan*, auzind detunăturile și vaietele lui *Handrea* să rezezi după tălhar, chemînd și pe gendarmul *Petrache Bogdan*; urmărind amîndoi pe tălhar, reușiră să-l prindă și să-l lege din nou. Gendarmul *Handrea*, rănit greu, a fost dus la spitalul din comuna *Negrești*.

Isprăvile unui elefant. La o menagerie dintr'un tîrg american un domn 'și-a apropiat țigara de nasul elefantului, care s'a spăriat într'atîta, că a apucat cu tromba pe acel domn și 'l-a aruncat cu așa putere în sus, încît omul a trecut prin pînza menageriei și a căzut în baraca de-alătura a unui cofetar. Elefantul, spăriat în urmă de țipele oamenilor, a dărîmat stîlpii menageriei și pînzele de sus au acoperit pe cei cari se aflau înlăuntru; în vremea asta toate celelalte animale sberau sau urlau.

Bucurie... timpurie! Știm, că din prilejul vorbirii intraripate ce a rostit-o împăratul Wilhelm la adresa Ungurilor, acestia își perduseră de-abinele capul tot îmbătându-se cu... apă rece. Răspândeau fel și chip de miroznenii despre împărătescul orator, că n'ar mai fi știind cum să le mulțumească — vezi d-ta! — pentru „strălucita” primire. Între altele spuneau, că împăratul va compune o notă musicală, preamărind și aici însuflețirea ungurească. Ba un editor din Budapesta, Jidov get-beget, a și grăbit a cere împăratului german... dreptul de editură! Dar' au pățit-o rău, bieții patrioți. Eac'asa:

A sosit, mări, sosit
Un răvaș nemiluit,
Din biroul cel crăiesc
La Jidovul unguresc,
Vestind nendurata veste,
Că de piesă nici poveste!
Și-acum triști de-a lor... minciună,
Bieții Unguri caută 'n lună,
De necaz ce timpurie
Le-a fost marea... bucurie!

Ruteni răsvrățiți. În comuna *Laturka* din *Beregszász* poporația ruteană s'a răsvrătit contra notarului cercual, care voia să scoată prin execuție dările către stat. Au intervenit gendarmii și sub baionetele acestora s'a pornit cercetare contra răsvrătiților.

Gospodărie ungurească. La tribunalul din Budapesta s'a pertractat zilele acestea un proces, foarte șod pentru... gospodăria ungurească. Acusat era un anumit Keller Ágost, care ca comptabil al unei bănci de credit ungurești a făcut multe falsificări de cambii și de acte publice. Șarlatanul a fost osândit la 8 ani temniță și 125.000 fl. desdaunare.

Unguri refuși de Archiducele Iosif. E știut, că dintre membrii casei domitoare Archiducele Iosif e singurul, dela care cer foarte des sprijin „patrioții” unguri.

Dar', pe semne, s'a săturat și Archiducele de atâta dragoste, pentru-că zilele trecute a refuzat să primească patronatul societății pentru plantarea de arbori „millenari”.

Episcopul Majláth și școalele populare. Episcopul romano-catolic dela Alba-Iulia, contele Majláth, a adresat direcțiunii staturilor catolice din Ardeal o scrisoare foarte aspră, prin care protestează în contra prefacerii mai multor școale populare catolice aflătoare sub patronatul erarului, în școale de stat. Episcopul arată în scrisoarea sa, că statul n'a avut nici un drept de a răpi acele școale din mâna bisericii și ale prefăce în școale de stat. Provoacă deci direcțiunea, că în adunarea dela 25 Noemvrie a staturilor catolice să pună acest obiect la ordinea zilei și să-l desbată. — Chestiunea e de interes și pentru noi, de oare-ce și Românii au școale și biserici sub patronatul erarului asupra cărora statul pretinde a avea drepturi, ce nu-i-se cuvin.

Demonstrație contra-maghiară. Elevii institutului pedagogic sârbesc din *Zombor* s'au pus de câteva zile în grevă contra profesorului de limba maghiară Radics, un renegat șovinist. Greviștii, vre'o 50 la număr, au declarat că nu vor cerceta prelegerile până-ce le va mai fi profesor Radics. Corpul profesoral i-a amenințat că vor fi dați afară.

Cea dintâiu învingere a socialiştilor. Nu în Europa, unde atâția învățați ațtă și atâția oameni fac tărăboiu pentru

intemeierea unei lumi noue, — ci în Australia a reputat socialismul cea dintâiu învingere faptică. Anume parlamentul Noei-Seelande a primit proiectul ce reduce munca la 8 ore pe zi.

Moartea unui rege din Africa. De curând a murit la spitalul militar din Saint-Louis (Senegal, Africa) regele de Nalov, Dinah-Salifou, care a făcut hazul visitorilor expozițiunii din Paris umblând pe ulițe cu picioarele goale și cu o sabie foarte scumpă, cu mânerul împodobit de diamante, pe care i-o dăruise șahul Persiei.

Și-a vândut din piele. Între tinerii soldați cari au fost chemați deunăzi la corpul de armată din Paris, pentru deprinderi la arme, e unul, anume Lucas, de meserie îngrijitor de bolnavi la spital, care și-a vândut o bucată de piele. Faptul s'a petrecut astfel: Între jertfele dela bazarul ce a ars în Paris, era și o fată bogată, care suferise arsuri la sfn. Doctorii ca s'o scape, au hotărât să-i taie de tot stinul, însă le trebuia o bucată de piele luată dela o ființă vie omenească, pentru a acoperi locul tăieturii. Dinșii au găsit atunci pe Lucas, care și-a vândut din piele. Fata a scăpat.

Aur din apă. Ziarele americane vorbesc în chip foarte serios de o companie întemeiată de curând, spre a se scoate aurul din apa de mare, după un plan găsit de un preot protestant din Middeton (Cormecticut). Preotul plecând dela principiul, că apa de mare are la fiecare tonă o jumătate și chiar până la un gram de aur și argint, a imaginat un mare butoiu, care are pe din lăuntru vre-o douăzeci de mașinării, cari vor primi apa de mare. Aurul și argintul din ea vor forma un strat în fundul butoiului. 150 din aceste butoai vor fi așezate la primăvara viitoare într'un punct al coastei oceanului Pacific, unde lucrările au început deja și se urmează în cel mai mare secret. Preotul are nădejde să scoată aur în preț de 500 franci pe fiecare zi.

Cerșitor — cu 3000 lei. La poliția din Bologna (Italia) s'a înfățșat deunăzi un cerșitor prăpădit de slăbiciune și de oboseală și a mărturisit, că dacă nu se lasă a călători în cinste pe calea ferată, se pune jos și moare. Polițaiul s'a învoit să-i dea bilet de călătorie și până a doua zi l'a trimis la prinsoare ca să mănânce și să odichnească. Aci, făcându-se după regulament, cercetare cerșitorului, s'au găsit în păpușii lui trei mii de lei în hârtii.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

La concertul împreunat cu teatru și joc, aranjat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” în 1/13 Noemvrie c., au binevoit a suprasolvi următorii: Pantaleon Lucața, căp. în pens. și as. cons.; Ioan Stoicuța, paroch în Săsciori câte 2 fl.; Dr. D. P. Barcianu, profesor seminarial; Dr. Ilie Beu, medic; Iuliu Boda, cofetar; Dr. Petru Cioranu, medic; Demetriu Comșa, profesor; Demetriu Cunțan, profesor; George Dima, profesor; Gavriil Hango, redactor; Nicolae Ivan, asesor consistorial; Ioan Mihu, expeditor consistorial; Stefan Moga măiestru franzelar; Silvestru Moldovan,

*) Pentru cele ouprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

redactor; Todor Munteanu, proprietar în Reșinari; Dr. Ioan Pop, medic de stat-major, toți câte 1 fl.; Victor Ancean, vice-notar de tribunal; Ioan Balu, proprietar, câte 70 cr.; N. Comșa, notar în Tălmăcel; Teodor Orlea, funcț. consist., câte 60 cr.; Dr. E. Dăianu, redactor; Petru Moga, măiestru franzelar; N. N. câte 50 cr.; Dr. Ioan Stroia, prof. semin. 40 cr.; Nicolae Togan, căpelan 30 cr.; Dr. Ioan Ivan, adv. Medias; Valeriu Medeașan, notar în Bucerde-granoasă; Ioan Popovici, profesor la școala de fete; Romul Simu, învățător, toți câte 20 cr.

Tuturor acestora ne simțim plăcut îndatorati a le exprima și pe această cale mulțumita noastră adânc simțită.

Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, ținută la 13/25 Noemvrie 1897.

Victor Tordășian,
president.

George Poponea,
notar.

Onisie Bucur al lui Iacob din *Pănade*, a binevoit a dăru pe seama sf. bisericii gr.-cat. din *Pănade* un rînd de haine negre în preț de 35 fl. v. a.

Mai încolo Maria Nițiu, femeia învățătorului din *Pănade*, dimpreună cu văduva Iova Luncean, au binevoit a cumpăra tot pe seama sf. bisericii gr.-cat. din *Pănade* un Stichariu în preț de 6 fl. v. a.

Prin aceasta li-se aduce cea mai călduroasă mulțumită.

Pănade, 25 Noemvrie 1897.

Onu Groza, curat. bis.
Ioan Frățillă,
Nicolae Zenescu.

Onuțiu Irimie,
Ioan Câmpean,
Iosif Bucur.

La moderna parfumerie Meltzer din loc se află pe lângă prețuri moderate tot felul de săpunuri de toaletă, parfum, pudră, perii de dinți și alte articole de acest fel, toate de cea mai bună calitate, precum se poate vedea din inseratul ce publicăm în nrul de azi, și asupra căruia atragem atențiunea cetitorilor nostri.

R Î S.

Țiganul păstor.

Un Țigan păzind caprele satului și eșind la hotar s'a pus a se hodi și șezând la soare a început să moțâiască.

Un afurisit de țap vâzându-l cum tot moțde și crezând că vrea a se bate cu el în capete, se da puțin înderăt și apoi — poc în capul Țiganului.

— Auleo, sbera Țiganul, că rău e în bătaie.

POSTA REDACȚIEI.

T. T. în T. (Abon. 1685. Te rugăm să ne trimiți în curând chiuiturile; le vom folosi

M. W. în Ieselniță. Ne-ar părea bine să ne scrii pe scurt pățaniile din viața d-tale; poate că le vom publica, bani însă nu putem da, căci „sunteu sêraci”, vorba d-tale.

A. R. în Rișculița. Adresează-te aici în Sibiu la Gustav Görtler, Elisabetgasse Nr. 29.

Saravola. (Abonent Nr. 9822.) Noi publicăm bucuros ce ceri, dar' te rugăm să ne scrii, cam de ce fel de meseriași ați avut lipsă? Ciobotari, fauri, măsari sau ce?

La mai mulți corespondenți. Mulțumite. Rînd pe rînd, ca la moară, vor veni toate. Salutări.

Pentru redacție și editură responsabil: Petru Simtion. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 25-a d. Ros., gl. 8, sft. 3.	răs.	ap.	
Dum.	23 Păr. Amfilochie	5 Sava	7 50	4 10
Luni	24 PP. Climent și Petru	6 Nicolae	7 51	4 9
Marti	25 S. Mța Ecaterina	7 Ambrosie	7 51	4 9
Merc.	26 Cuv. Alipie	8 (+) Z. Născ.	7 52	4 8
Joi	27 Muc. Iacob Pers.	9 Leucadia	7 53	4 7
Vineri	28 Cuv. Stefan cel bun	10 Iudit	7 54	4 6
Sămb.	29 Muc. Paramon	11 Damasch	7 55	4 5

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 23 Noembrie: Brad (Gierelsau).
Luni, 24 Noembrie: Ațel, Bașeș, Birc, Blaj, Capolnoc-Mănăstur, Clossdorf, Făgăraș, Orăștie, Ozun, Petelea, Trapold, Turda.
Vineri, 28 Noembrie: Murăș-Sereda.
Sămbătă, 29 Noembrie: Almașul-mare, Apoldul-mare.

Beția

curabilă prin antibiotinul*) aplicat în numeroase cazuri cu succes strălucit. Nenumărate scrisori de mulțumită de ale vindecaților se trimit la dorință franco spre vedere. — Se poate ca bețiului, fiind fără gust, și fără ca să știe. — O dosă: 2 fl. 20 cr., o dosă dublă, pentru pătimași vechi 4 fl. 40 cr., contra sumei din urmă trimise anticipative franco.

Se capătă: „Farmacia la Vulturul“, Lugoj, nr. 112.

*) numele protegiat. [2442] 1—12

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorisată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr., recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,
soc. pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a
bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare

cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

Fiecare, dacă voește să cumpere cu prețuri solide o bună bucată de săpun, parfum de batiste, periută de dinți și preparate pentru dinți, pieptene, perii pentru cap și barbă, rociu pentru păr, legătoare de mustăți și toate articolele apartinătoare în această bransă în calitatea cea mai bună, să se adreseze plin de încredere la

[2242] 6—10

Parfumeria Meltzer,
strada Cisnădiei, palatul comandei de corp.

Daniel Meltzer jun.,

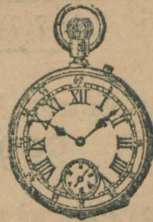
Sibiu, strada Gușteriții nr. 25.

IULIU ERŐS,

str. Cisnădiei 3. SIBIU. str. Cisnădiei 3.

Edificiul băncii „Transilvania“.

Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit în toate soiurile. Oroloage, lanțuri de oroloage, giuvaiere, obiecte de aur și argint, cercei, inele, brățare, lanțuri de gât, broșuri, brățare cu orologiu, garnituri și decoruri de masă în aur și argint curat. [1151] 31—38

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

Comandele din afară se execută prompt și conștientios.

La „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

„POESII“

DE
IOAN N. ROMAN.

Prețul 50 cruceri.

Portretul
noului Episcop al Lugojului

Dr. D. Radu,

lucrat fin, ca o fotografie, în mărime de 18×29 cm.

Se poate procura dela Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni în Sibiu

Prețul 25 cr.

Pentru aceasta sumă se trimite franco prin postă.

În atențiunea cumpărătorilor de cărți.

Mulți dintre onorații noștri cărturari ne cer ca să le trimitem câte o carte, ori două, cu rambursă (Postnachnahme — utánvét). În interesul bine priceput al publicului ne luăm voe a face atenți la marile spese împreunate cu acest fel de comande. O carte cumpărată pe această cale costă totdeauna cu 25—30 cr. mai mult, decât dacă se trimite prețul cărții înainte printr'o asignație postală.

Rugăm deci pe toți cei-ce fac comande de cărți, al căror preț îl pot ușor afla, ca în propriul lor interes să trimeată banii înainte și să nu întrebuițeze felul de comandă cu ramburse, așa de păgubitor pentru public.

La comande, pe lângă prețul cărții se se adaugă și porto postal pentru trimiterea sub bandă, ear' dacă vor să fie și mai siguri, și taxa de recomandare, care este totdeauna 10 cr.

Librăria „Tipografie“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

Excelente vinuri ardelenesti

(vinuri de masă și de dessert)

cu prețuri moderate la

K. Wilh. Jikeli,

Sibiu, [2345] 3-10
strada Urezului nr. 7.

Pentru oieri.

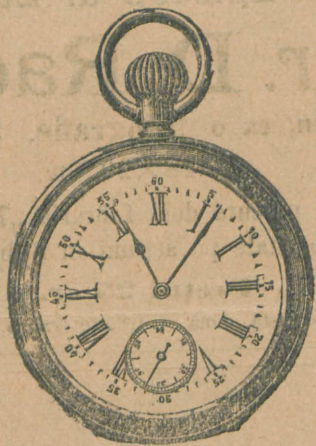
O moșie constatatoare din 100 jugere catastrale pământ bun cu superedificate economice pe hotarul comunei Șura mare, în „perii Șurii-mari“, potrivit mai ales pentru oieri, pentru-că în apropiere se află de jur împrejur excelente pășuni de oi, se vinde cu preț bun cu sau fără fundus instructus. A se întreba mai de aproape la [2416] 3-3

Karl Roth,

Beissbachgasse nr. 7.

Numai fl. 3.50

costă următoarea pompoasă colecție de mărfuri

15 bucăți fl. 3.50.

15 bucăți fl. 3.50.

1 orologiu de buzunar Prima-Anker-Remontoir, umblă precis, cu garanție pe 3 ani:

1 lanț fin panteră imit. de aur;
2 bucăți inel imit. de aur în cel mai nou, fason cu similibriant;
2 bucăți nasturi de manșete, aur dublă, cu mecanism;

1 ac drăguț de broș pentru dame;
1 bucată nasturi la piept (chemisets);
3 nasturi Patent pentru guler;
1 ac de cravată foarte fin;
1 învelitoare pentru orologiu anker;
1 oglindă de buzunar în etui;
1 ac pentru blousă, fason aur.

Toate aceste 15 obiecte de lux împreună cu orologiu anker-remontoir costă numai fl. 3.50.

Se expediază ori-cui pe lângă rambursă.

La cas de neconveniență se trimit banii în-dărēt așa că pentru cumpărătorii ori-ce risic e eschis.

Se capetă singur și numai prin firma de oroloage [2104] 7-12

Alfred Fischer,

Viena, I., Adlergasse nr. 12.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagine, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868.

[1432] 26-30

asigurează prelungă condițiile cele mai favorabile:

a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.

b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1893 fl. 989,031.85	în a. 1870—1893 fl. 808,118.60
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
în a. 1896 „ 61,925.11	în a. 1896 „ 81,784.—
Suma fl. 1.157,753.51	Suma fl. 1.016,423.71

2,174.177 fl. 22 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la **999.950 fl. 23 cr.**

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

4 medalii de aur, 18 de argint, 30 diplome de onoare și de recunoștință.

Fluid de restituțiune al lui Kwizda,

apă de spălat pentru cai, cu privilegiu ces. și reg.

Prețul unei butelii 1 fl. 40 cr. v. a.

Folosită de 35 de ani în grajdurile de curte princiare, în grajdurile mai mari militare și civile, pentru întărire înainte și restituire după strapațe mari, la scrintituri, înțepenirea vine-lor etc. face capabil calul la prestațiuni excelente în training.

Veritabilă numai cu marca de scutire de mai sus, se află în toate apotecile și droguerile Austro-Ungariei. [1182] 27-40

Deposit principal

FRANZ JOH. KWIZDA,

furnisor de curte ces. și reg. și reg. român.

Apotecar de cere, Korneuburg, lângă Viena.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Arhiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1,000.000. Circulația anuală fl. 15,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la terminul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la pesentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

Direcțiunea institutului.

[362] 30-38

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.